

Bergvesenet

Postboks 3021, N-7441 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr 7310	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering	Gradering
Kommer fra ..arkiv Nordlandske	Ekstern rapport nr BA 1312 BA 1297	Oversendt fra Nordlandske	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Til Interessentene i Lerens Chromfabrik				
Forfatter Hauan, K.M.		Dato År 09.nov 1863	Bedrift (Oppdragsgiver og/eller oppdragstaker) Lerens Chromfabrik	
● kommune Rødøy, Lurøy, Velfjord	Fylke Nordland	Bergdistrikt	1: 50 000 kartblad 18271 1828218264 18263 18254	1: 250 000 kartblad Mosjøen Mo i Rana
Fagområde Forekomstbeskrivelse produksjon		Dokument type	Forekomster (forekomst, gruvefelt, undersøkelsesfelt) Rypen, Karoline Thor, Vrag Rødholmen (Kjongsgruben), Heid (Næsøy), Kalvholmen, Ramberget (Skvetten), Kjæks Ørnstolen (Sofie), Lovise, Forsøget, Stort Håp, Haapet Velfjord nr. 1, 4 søsken, Holmen, Lykken, Prøven, Vona, Nytt Funn	
Råstoffgruppe Malm/metall		Råstofftype Cr		

● Sammen drag, innholdsfortegnelse eller innholdsbeskrivelse

2 stk. Bergarkivrapporter som beskriver.

a) En sondering langs Helgelandskysten og opp til Bodø etter sepe ntinitter som kan føre krom. dette gjøres som en ressursundersøkelse for Kromfabrikken.

b) En oppstilling av Lerens Chromfabriks Gruber og skjerp i Helgeland. Disse omfatter 22 lokaliteter. det er knyttet en kort kommentar til hver. Av disse er det Kjongsgruben som ansees som mest lovende.

Det er satt opp oversikt over produksjonen fra hver av forekomstene (i tønder)

S t a t e n s
krommalmanvisninger på
Helgeland

fol 1287
T B
Afskrift.

Norges Geologiske Undersøkelse

Bergarkivet.

Til Interessenterne i Lerens Chromfabrik.

Ved de laar for det særede Interessentskabs Regning foretagne Undersøgelsesreiser i Nordlandene er Kyststrækningen fra Indløbet af Velfjorden i Brønnø Præstegjæld nordover til Bodø bleven undersøgt paa Serpentin og Chrommalm. Undersøgelserne have laar ligesom ifjor fornemmelig indskrænket sig til Øerne langs Kysten, og blot undtagelsesvis er enkelte Strækninger af Fastlandet tagne med. Det undersøgte Terrain er nærmere betegnet paa vedlagte Karter, som tillige udvise de Steder, hvor Serpentin er opdaget. Som af Karterne vil sees, er der ikke fundet nogen Serpentin nordenfor Melø (Annex til Bodø). Baae i Melø og i Bodø Hovedsogn optræder den derimot paa flere Steder. Saaledes ved Gaarden Thorsvig paa Fastlandet NØ for Melø, i Meløvær paa en liden Holme, i Bolgvær paa et par Holmer, paa Grønø og paa et par Holmer tæt i Øst for denne, samt paa Fastlandet ved Gaarden Engen. I disse Serpentinpartier har det dog ikke lyktes, at finde nogen anmeldesværdig Chrommalforekomst. I Bodø Hovedsogn er laar opdaget en Serpentinforekomst ved Gaarden Rønvig paa Fastlandet, samt paa et par Holmer i Gjørøvær, hvor en Anvisning er anmeldt. I Lurø Præstegjæld er Serpentin fundet paa et par Holmer ved Næssen og paa en av disse en Anvisning; desuden er der fundet en liden Serpentin-kuppe ved Gaarden Hauland paa Fastlandet lige overfor søen Alleren. Sændenfor Lurø er ingen ny Serpentinforekomst bleven opdagt. Forat speide efter Serpentin langsmed Leden, foretog jeg en Tur lige op til Hammerfest, men paa hele denne Strækning saa jeg ikke mere end et eneste Sted, som jeg antager var Serpentin, nemlig Frakfjordnes i Loppen; dette

Sted ligger imidlertid saa isoleret og langt fjernet fra de svrige Arbeidspunkter, at det neppe fortjener at skjankes nogen yderligere Opmærksomhed i den nærmeste Fremtid.

De Egne, som nu nærmest burde undersøges, hvis Chromfabrikken agter at gjøre mere i den Retning, er efter min Formening de vestligste Dele af Fastlandet i Møls og Bods Præstegjæld. Her er som ovenfor anført, og Kartet end tydeligere udviser, Serpentin fundet paa adskillige Steder i Øerne og paa flere Punkter af Fastlandet lige ved Søen; en Række Fjorde skjærer sig ind i Landet, og findes Chrommalm paa de Halvøer, som derved dannes, saa kan neppe Transporten til Søen blive for kostbar. Dernæst burde maaske Kyststrækningen søndenfor Velfjorden undersøges; efter mündtlige Meddelelser skal der ved Gaarden Sømme i Vig (Annex til Brønnø) findes en liden Serpentin-kuppe, og ifølge mindre paalidelige Kilder skal Serpentin ogsaa forekomme paa Løks i den nordre Del af Namdalen.

Chromfabrikkens Gruber og Skjærp i Nordland beløbe sig for Øieblikket til et Antal af 22 Stykker, hvoraf imidlertid fire ere ganske at forlade og flere høist ubetydelige; Andre have dog et ret lovende Udseende og ville forhaabentlig kunne forskaffe Fabrikken endel Malm til moderate Priser. Iaar er der bleven arbejdet kortere eller længere Tid i de fleste af Skjærperne for foreløbigen at undersøge dem. Arbejdernes Antal var imidlertid meget ringe og Arbeidspunkternes stort og Afstanden imellem disse tildels betydelig, saa at megen Arbeidstid iaar maatte gaa tabt ved Arbejdernes Flytning fra det ene Sted til det andet.

Fremtidig vil man derimod have mere at cøncentrere Kræfterne fornehmelig paa de bedste Steder, hvilket iaar bliver nødvendigt, hvis Namdløndingerne fremdeles skulde vise sig lige uvillige til at forrette Mineringsarbejdet som iaar hvad jeg dog ikke tror. Til næst Aar vil der kunde placeres 20 til 30 Arbeidere, hvisdet er om at

gjøre, at skaffe saa meget Malm som mulig herfra. Det er imidlertid meget kostbart, at sende en saadan Styrke helt fra Røraas, ja, maaske er den ikke engang at opdrive paa rimelige Vilkaar; 10 øvede Arbeidere bør der dog mindst sendes herfra, som da blive at fordele paa flere eller færere af de bedre Skjærp i Helgeland, alt eftersom der maatte forlanges en større eller mindre Malmproduction herfra; saa mange Nordlændinger som mulig bliver da at gruppere under disse Kjernearbeidere.

Under almindelige Veirforholde vil Arbeidet kunde begynde ved April Maanedes Udgang og fortsættes til de første Dage i October, altsaa i 5 fulde Maaneder; Arbeiderne fra Røraas bør saaledes sendes nordover den sidste Dampskibstur i April, forat Chromfabrikken kan benytte dem i saa lang tid som mulig og derved Omkostningerne ved Reisen blive forholdsvis mindre. Agtes Arbeidet fortsat til næste Sommer og drevet med nogen Kraft, vilde det vistnok være hensigtsmæssigt, en eller to Maaneder iforveien fra Kjørkebakkene i Nøstvig, Tjøstø og Røds at lade bekjendtgjøre, at Arbeide er at erholde i Fabrikkens Tjeneste, hvorved vistnok enkelte af den finmarksøgende Almue vilde holdes hjemme, medens ellers alle frie Arbeidere søge hen til dette Fiske og blive borte næsten den hele Sommer.

Røraas den 9de November 1863.

Krbødigst

K.M. Hauan

Chromfabrikkens Chrommalmanvisninger nordre Helgeland ere:

1. Heid ved Næsø, 30 Favne i Strøg, største Mægtighed $1/4$ Ltr.
2. Skvetten paa Hestmandø, seer ganske lovende ud.
3. Kjaks paa Hestmandø, ubetydelig.
4. Kjong i Selsøvær, meget lovende, fører god Malm af $3/8$ Ltrs
Mægtighed.
5. Lovise paa Selsø, ikke undersøgt, seer ikke synderlig lovende ud.
6. Sofie paa Selsø, imdbefatter 3 Arbeidspunkter, i det bedste
er Malmen $1/4$ Ltr. mægtig.
7. Vrag: Gjerøvær, ikke undersøgt.
8. Thor paa Rødø opfaret i en Længde af 2 Ltr, Malmens største
Mægtighed omtrent $1/4$ Ltr.

Chrommalmsskjærp 1 Nordre Helgeland.

Malmaarene

1/4 Lgt., 30 Lgt. lang	15	Heid (Næss)	udbragt i 1863	1 Td
lovende	16	Skvetten (Rambergset)	do.	1 " Hestmandø
ubetydelig	17	Kjaks (Vesterøfjældet)	do.	1 " do.
3/8	18	Kjong (Rødholmen)	do.	13 1/2" Selsover
ubetydelig	19	Lovise (Pikhaugen)		0 " Selsø
1/4 Lgt.	20	Sofie (i Ørnestolen)	do.	4 1/2" do. 3
ei bearbejdet	21	Vrag (Gjærøvær)		0
1/4 Lgt.	22	Thor (Røds)	do.	15

Tår. 36

Lerens Chromfabriks Gruber og Skjærp i Helgeland.

T B

A. I Velfjorden

1. Stort Haab	139 Tdr.
2. No 1	17 "
3. Forsegget	13 "
4. De fire Søkende	14 "
5. Lykken	3 "
6. Prøven	9 "
7. Haabet	0 "
8. Nyt Fund	0 "
9. Holmen	0 "
10. Vona	0 "
	Tdr. 196

B. Paa Rødd

11. Rypen	24½ Tde.
12. No IV	25½ "
13. No 3	2½ "
14. Karoline	7½ "
	Tdr. 60

C. I Nordre Helgeland

15. Heid (Ness)	1 Tde.
16. Skvetten (Ramberget)	1 "
17. Kjeska (Vestern)	1 "
18. Kjong (Rødholmen)	13½ "
19. Lovise (Fikhaugen)	0 "
20. Sofie (Jrnstolen)	4½ "
21. Vrag (Ojærøvær)	0 "
22. Thor (Rødd)	15 "
	Tdr. 36

Chrommalm, som udgjør Chromfabrikkens Malmbeholdning i Helgeland. Af disse er 142 Tønder udbrudt iaar, medens de øvrige 149 Tdr. laa ved Skjærpene i Nøstvig 1861. (I Velfjorden er der iaar udbrudt ialt 51 Tdr., hvoraf Hr. Proprietair Knoff som Grundeier har modtaget 5 Tdr., saa at Malmbeholdningen fra 1861 her er forøget med 46 Tdr.) Med Handelsmand Johan Arntsen i Nøstvig er der afsluttet Kontrakt om Nedkjøringen af Malmen i Velfjorden til Søen i Løbet af Vinteren, saa at de 195 Tønder, som Chromfabrikken her eier, skulle kunne blive afhentede næste Vaar eller Sommer. (Johan Arntsen skal nedkjøre 177½ Tde., - de øvrige 17½ Tde. ligger allerede tæt ved Søen).

Om Nedkjørsel af de 60 Tde. Malm, som iaar er udbrudt paa Røds i Tjøtsø, er ingen Kontrakt bleven afsluttet, da jeg antog det fordelagtigere, at afhente en større Ladning med engang, som kan skaffes færdig næste Sommer; maaske vil man da ogsaa finde Anledning til, at gjøre den korte men høist besværlige Vej fra No IV til Søen lidt fremkommeligere. Johan Hansen Tangen paa Røds (Lensmandens Søn) erklærede sig villig til, at bringe disse 60 Tdr. ned til Søen ivinter med 24 $\frac{1}{2}$ pr. Tønde, hvilket i Forhold til de høist ubetydelige Afstande forekommer mig altfor dyrt; ønskes den nedbragt paa disse Betingelser, behøves det blot at meldes ham. Foruden disse 60 Tdr. har Chromfabrikken fra tidligere Aar liggende allerøverst oppe paa Rødøfjeldet ved et forladt Skjærp omtr. 23 Tdr. Malm, som det bliver meget vanskeligt, at bringe ned til Søen.

De 36 Tønder Malm (sant 7 Tdr. Tvivlsmalm), som er udbrudt i nordre Helgeland, er spredt paa saa mange Steder, at det ikke kan blive tale om at afhente dem, forinden her er udbrudt mere.

- Ad 1. Stort Haab er efter min Formening haabløst og kan gjerne forlades. Her er ialt udbrudt 153 $\frac{1}{2}$ Tde. god Malm, hvoraf 8 $\frac{1}{2}$ Tde. stod tilbage i Gruben ved Arbejdets Begyndelse i Vaar. Malmen forekom i to store Klumper, som stak op i Dagen, og blot strakte sig henved 1 Ltr. i Dybet.
- Ad 2. No 1 omfatter 4 forskjellige Arbeidspunkter, som formentlig alle kunne bringes ind under et Udmaal i Firkant. Malmen optræder meget uregelmæssig, i Form af mindre Nyrer og Gange, hvori man endnu har endel Malm tilbage, saa dette Skjærp bør beholdes; det har ialt leveret 23 $\frac{1}{2}$ Tde. Malm.
- Ad 3. Forsøget afbygger flere parallelle smale Baand af Chrommalm, som ligge tæt ved hverandre, men ere meget tæt indsprenget med Bjergart. Disse Baand ere blevene svagere og svagere, saaat Gruben nu neppe har noget Værd, ganske opgives bør den dog ikke. Den har ialt leveret 13 $\frac{1}{2}$ Tde. Malm, hvorefter 7 er bleven udbrudt i Aar.
- Ad 4. De fire Søkende har leveret 14 Tdr. Malm og her er endnu endel tilbage, saa dette Skjærp bør beholdes. Malmens Forekomst er meget uregelmæssig.
- Ad 5. Lykken har givet 3 Tdr. Malm og mere findes ikke her.
- Ad 6. Prøven er ogsaa intet mere og kan forlades.
- Ad 7, 8 & 9. Disse tre Anvisninger se lidet lovende ud, men de ere endnu ikke undersøgte, hvilket bør gøres næste Aar; de ere først anmeldte i Aar.
- Ad 10. Vena er intet at holde paa.
- Ad 11. Rypen er opfaret i en Længde af ca. 1 $\frac{1}{2}$ Ltr. Malmens Mægtighed er indtil $\frac{1}{2}$ Ltr. og dens Kvalitet for endel ganske god. Her er i Aar udbrudt 24 $\frac{1}{2}$ Tde.
- Ad 12. No IV stryger ind i en brat Skraaning af Fjeldet og opad denne er Gangen opfaret i en Længde af omtrent 17 Ltr. med en største

Mægtighed af vel $\frac{1}{2}$ Ltr. Her er udbrudt 28 $\frac{1}{2}$ Tde. Malm. I det nederste Punkt af Gangens Udstrygende bør nu formentlig anlægges en ordentlig Grubedrivt i Strøgretningen.

Ad 13. No III er ganske ubetydelig og dertil vandsyg.

Ad 14. Karolina ligger i samme Strøg som No III, i en Afstand af 100 Favne og er vandsyglikesom denne. Gangen er her indtil $\frac{1}{4}$ Ltr. mægtig og opfaret i en Længde af ca. 2 Ltr.

Ad 15. Heid paa Esjeholmen ved Læsø er en Gang, som forfølges ca. 30 Favne i Strøg. Dens største Mægtighed i dagen er $\frac{1}{4}$ Ltr.

Ad 16. Skvetten i Ramberget paa Høstmands viser sig paa et nyt Arbeidspunkt ganske lovende.

Ad 17. Kjæks i Vesterøfjeldet paa Høstmands er høist ubetydelig; men bør dog beholdes indtil videre.

Ad 18. Kjongsgruben paa Rødholmen i Selsøvær viser sig meget lovende og fører $\frac{3}{8}$ Ltr. Malm af en god Kvalitet.

Ad 19. Lovise i Pikhaven paa Selsø er ikke bleven nærmere undersøgt; den ser lidet lovende ud, men bør dog beholdes.

Ad 20. Sofie i Ørnstolen paa Selsø indbefatter tre Arbeidspunkter, som alle kunne bringes ind under et Udmaal i Firkant. I det bedste er Malmen $\frac{1}{4}$ Ltr. mægtig. Her er brudt 4 $\frac{1}{2}$ Tde. god Malm og udlagt 3 Tdr. Tvivlsmalm.

Ad 21. Vrag i Ojærøvær fandtes først ihøst, saa her er endnu ikke arbejdet.

Ad 22. Thor paa Røds har leveret 15 Tdr. ganske god Malm og 4 Tdr. Tvivlsmalm. Den er opfaret i en Længde af ca. 2 Ltr. og Malmens største Mægtighed er omtr. $\frac{1}{4}$ Ltr.

Af disse 22 Skjærp kan 1, 5, 6 og 10 ganske forlades.

4, 7, 8, 9, 14, 15 og 21 ere anmeldte laar, saa de ere sikrede Chronfabrikken til næste Høst eller Vinter; 2, 3, 11, 12 og 13

(samt 1) ere allerede sikrede ved Fristbevilgninger, og paa 16, 17, 18, 19, 20 og 22 bør der begjæres Muthningsbrev inden 26de Januar førstkommande.

Røros d. 9de November 1863.

K. M. Hauan.

SPEEDAC
INLESCMAPPE

KALINK 476

System ~~Monitors~~ ~~Intelligence~~
INC. P.O. BOX